

EMEKLİ AYLIKLARININ HESAPLANMASI

CALCULATION OF PENSIONS

Recep LEVENT(*)

ÖZ

Emekli olmak, dolayısıyla emekli aylığı bağlanması şartları ve emekli aylığının miktarı, çalışanlar için büyük önem arz etmektedir. Zira, yıllardır süren çalışmanın karşılığı beklenmekte ve alınacak emekli aylığı miktarı da önceden bilinmek istenmektedir. Bu beklentiye karşın, emekli aylıklarının hesaplanması oldukça karmaşık işlemleri ve sistemi içermektedir. Bu da emekli aylıklarının miktarının bilinmesini zorlaştırmaktadır. Zira, öncelikle 2000 yılı öncesi, 2000 ile 2008/10 yılları/dönemi arası ve 2008/10 dönemi sonrası emekli aylıkları farklı bir şekilde hesaplanmaktadır. Sonrasında ise her dönemin süresine göre kısmi olarak hesaplanan miktarların toplamından oluşmaktadır. Özellikle, her dönemde çalışması bulunanlar için emekli aylıklarının hesaplanmasında devreye giren birçok parametre, oldukça karmaşık bir sistemi ortaya çıkarmıştır. Kaldı ki, sosyal güvenlik reformuyla birlikte, Emekli Sandığı kapsamında 2008 yılı Ekim döneminden önce ve sonra ilk defa çalışmaya başlayanlar için de emekli aylıklarının hesaplanmasında tamamen farklı bir sistem öngörülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Emeklilik, farklı statüler, emekli aylığının hesaplanması

ABSTRACT

Retiring, receiving pension and amount of pension have great importance for the retired. Because, one expects the return for her/his work for many years and therefore wants to know the amount of his/her pension. Despite this expectation, the calculation of pensions has quite complicated processes and a system. As a result, it makes it difficult to know the right amount. Because, there are three different calculation methods as for pre-2000, 2000-2008/10 and post-2008/10 periods. After that, the amount is determined depending on the sum of partially calculated amounts for each period. The

*) İş Başmüfettişi

calculation system particularly gets even more complicated for those who have worked during each abovementioned period. After all, a totally different pension calculation system has been adopted for those who started to work before and after October 2008 as a result of the recent social security reform.

Keywords: Retirement, different statuses, calculation of pension

1- GİRİŞ

Bilindiği üzere, çalışanlar için emeklilik ve emekli aylığının miktarı oldukça önemlidir.

Zira, emeklilikle, yıllardır sosyal güvenlik sistemi aracılığıyla biriken primlerinin karşılığı alınmaktadır.

2006 yılından başlayarak gerçekleştirilen sosyal güvenlik reformuyla, mevcut sosyal güvenlik kuruluşları (SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı) 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunuyla¹ birleştirilmiş ve tüm hükümleri 2008 yılı Ekim ayı itibarıyla yürürlüğe giren 5754 sayılı Kanunla değişik 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunuyla² da mevcut sosyal güvenlik kuruluşlarının mevzuatı (506³, 1479⁴, 5434⁵, 2925⁶ ve 2926⁷ sayılı kanunlar) bir araya getirilerek, mevzuat konusunda norm ve standart birliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Sosyal güvenlik reformundan önce SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı mevzuatına göre emekli aylıkları doğal olarak farklı hesaplanmakta idi. SSK ve Bağ-Kur kapsamında çalışanlar için de ayrıca, 4447 sayılı Kanunla⁸ 1/1/2000 tarihi sonrasındaki çalışmalar için emekli aylıklarının hesaplanmasında önemli değişiklikler yapılmasından dolayı, bu kapsamda çalışanlar için emekli aylığı hesaplanmasının 1/1/2000 tarihi öncesi ve sonrası olarak farklı olduğu görülmektedir.

5510 Kanunla ise SSK ve Bağ-Kur kapsamında çalışanların 1/10/2008 tarihinden sonraki çalışmaları için aylık bağlama parametrelerinde değişiklik yapılmış olmakla birlikte, Emekli Sandığına tabi çalışanlar, yani Devlet memurları için de sadece 15/10/2008 tarihinden sonra ilk defa işe girenlerin aylıklarının 5510 sayılı Kanuna göre hesaplanacağı öngörülmüştür.

Dolayısıyla, hem statü hem de dönemler itibarıyla farklılıkların söz konusu olması nedeniyle, emekli aylıklarının hesaplanmasında oldukça karmaşık sayılabilecek bir sistem olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

2- KONUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çalışmamızın "Giriş" bölümünde de belirtildiği üzere, emekli aylıklarının hesaplanmasında hem dönemsel hem de statü olarak farklı mevzuatın uygulanması nedeniyle anlaşılması biraz zor ve oldukça karışık bir sistem söz konusudur.

¹ Bkz. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu, R.G... 20/5/2006, 26173

² Bkz. 5754 sayılı Kanunla değişik 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu R.G... 8/5/2008, 26870

³ Bkz. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, R.G... 29-31/7/1964 ve 1/8/1964, 11766 ve 11779

⁴ Bkz. 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu R.G... 14/9/1971, 13956

⁵ Bkz. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu R.G... 17/6/1949, 7235

⁶ Bkz. 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu R.G. 20/10/1983, 18197

⁷ Bkz. 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu R.G... 20/10/1983, 18197

⁸ Bkz. 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu, R.G... 8/9/1999, 23810

İş bu çalışmamızda, bu zor anlaşılmayı ve karmaşıklığı bertaraf edebilmek için emekli aylıklarının hesabına, konunun çok fazla matematiksel boyutuna girmeden, işin özü, statüler bazında ve dönemsel olarak verilmeye çalışılacaktır.

Buna göre; daha kolay anlaşılması bakımından "SSK", "Bağ-Kur" ve "Emekli Sandığı" kavramlarının kullanılmasına devam edilecek, SSK ve Bağ-Kur kapsamında çalışanlar için "1/1/2000 tarihi öncesi çalışmalar", "1/1/2000 ila 1/10/2008 tarihi arası çalışmalar" ve "1/10/2008 tarihi sonrası çalışmalar", Emekli Sandığı kapsamında çalışanlar için de "15/10/2008 tarihi öncesinde çalışmaya başlayanlar" ve "15/10/2008 tarihi sonrasında ilk defa çalışmaya başlayanlar" ayrımlarına göre konunun açıklanması yoluna gidilecektir.

Konunun açıklanmasına geçmeden önce bazı önemli kavram ve parametrelere değinilmesinde yarar görülmektedir. Şöyle ki,

*Emekli aylığının, diğer unsur ve parametrelerden arındırılmış haliyle basit formülü, "Ortalama Kazanç X Aylık Bağlama Oranı"dır.

*Emekli aylıkları, SSK, Bağ-Kur ve 15/10/2008 tarihinden sonra ilk defa çalışmaya başlayan Devlet memurları için kanuni lafzıyla "Yaşlılık", "Malullük" ve "Ölüm" olarak üçe ayrılmış olduğundan, emekli aylıkları hesaplanmasında, yaşlılık ve malullük aylığındaki mantığın aynı olması, ölüm aylığında da çalışmakta iken ölenlerin aylıklarının aynen yaşlılık aylığı gibi hesaplanıp ve aylık almakta iken ölenlerin ise almakta olduğu aylıklarının belli oranlarda hak sahiplerine paylaştırılması söz konusu olduğundan, açıklamalar tamamen yaşlılık aylığı üzerinden yapılacaktır.

*Ortalama Kazanç;

**1/1/2000 tarihi öncesinde; SSK kapsamında çalışmalar için, son 10 yıl veya bulunamazsa ya da daha düşük göstergenin tespiti halinde son 5 yıl kazançlarının ortalaması dikkate alınarak, normal veya üst gösterge tablosundan bulunacak gösterge rakamı ile 1999 yılının Aralık ayındaki memur maaş katsayısıyla çarpımı, Bağ-Kur kapsamında çalışanlar için ise, son bulunulan basamakta en az bir yıl kalmak kaydıyla son basamak ve kazançlara denk gelen "Basamak Karşılığı Gösterge Tablosu"ndaki rakamı,

**1/1/2000 ila 1/10/2008 tarihi arasında; SSK kapsamında çalışanlar için 1/1/2000 ila 1/10/2008 tarihleri arasındaki tüm kazançların dikkate alınması suretiyle bu kazançların, ait olduğu takvim yılından itibaren 2008 yılına kadar geçen her takvim yılı için önce Aralık ayına göre açıklanan TÜFE oranı ve Gelişme Hızıyla ayrı ayrı çarpılarak güncellenip, güncellenmiş toplamının bu dönemdeki prim ödeme gün sayısına bölümünün 360 ile çarpımının daha sonra 12'ye bölünmesi suretiyle ortaya çıkan, Bağ-Kur kapsamında çalışanlar için ise 1/1/2000 ila 1/10/2008 tarihi arasında geçen tüm basamaklara göre ve basamaklardaki bekleme süreleri dikkate alınarak belirlenen "Ağırlıklı Ortalama" rakamını,

**1/10/2008 tarihi sonrasında; hem SSK, Hem Bağ-Kur ve hem de 15/10/2008 tarihinden sonra Emekli Sandığı kapsamında çalışmaya başlayanlar için tüm yıllardaki kazançların dikkate alınması suretiyle emeklilik yılına kadar geçen her takvim yılı için önce Aralık ayına göre açıklanan TÜFE oranı ve Gelişme Hızının 1/3'ü toplamı kadar artırılarak güncellenip, güncellenmiş toplamının bu dönemdeki prim ödeme gün sayısına bölümünün 30 ile çarpılması suretiyle ortaya çıkan rakamı,

**15/10/2008 tarihinden önce Emekli Sandığı kapsamında çalışmaya başlayanlar için; emeklilik tarihindeki en son buldukları özlük parametreleri dikkate alınarak "Maaş Göstergesi + Ek Gösterge

+Kıdem göstergesi X Aylık Katsayı + Taban Aylığı + Emeklilik Tazminat Oranı Tutarı (varsa Makam Tazminatı Göstergesi + Temsil/Görev Tazminatı Göstergesi X Aylık katsayı) toplamında oluşan rakamı, ifade etmektedir.

*Aylık bağlama oranı ise, bulunan ortalama kazanç ile çarpılacak değeri ifade etmekte olup, statü ve dönemsel olarak değişkenlik göstermesi nedeniyle aşağıda tabloda gösterilmiştir:

DÖNEM ve ÇALIŞMA STATÜLERİNE GÖRE AYLIK BAĞLAMA ORANLARI			
	8/9/1999 ÖNCESİ	8/9/1999-1/10/2008	1/10/2008 SONRASI
	SSK		
MALULLÜK	(*) Gösterge Tablosu: %70 ve başkasının sürekli bakımına muhtaçlık varsa %80. (*) Üst Gösterge Tablosu: %50 ila %59,9 ve başkasının sürekli bakımına muhtaçlık varsa artırım yok.	(*) %60 (*) Başkasının sürekli bakımına muhtaçlık varsa %70.	(*) %40 (*) 7200 günden her fazla 360 gün için %2 artırım. (*) Başkasının sürekli bakımına muhtaçlık varsa %10 artırım.
YAŞLILIK	(*) Gösterge Tablosu: %60. Ancak kadın ise 50 erkek ise 55 yaştan sonraki her fazla yaş ve 5000 günden her fazla 240 gün için 1 puan artırım. 5000 günden az her 240 gün için 1 puan indirim. (*)Üst Gösterge Tablosu: % 50 ila %59 (*) Üst Sınır: %85	(*) İlk 10 yılın (3600 gün) her yılı için %3,5. (*) Sonraki 15 yılın (5400 gün) her yılı için %2. (*) 25 yıldan (9000 gün) sonraki her yıl için %1,5.	(*) Her çalışma yılı (360 gün) için %2. (*)1/10/2008 tarihinden önce işe girenlerin ilk 10 yılın (3600) her yılı (360 gün) için %3.
ÖLÜM	(*) Gösterge Tablosu: %60. Ancak kadın ise 50 erkek ise 55 yaşından fazla her yaş ve 5000 günden fazla her 240 gün için 1 puan artırım ve de en fazla %70 üst sınır. (*) Üst Gösterge Tablosu: % 50 ila %59,9. (*) Üst Sınır: %85.	(*) 8100 güne kadar prim ödemesi olanlar %60. (*)8100 ila 9000 gün arası günü olanlara her yıl için %2, 9000'den fazla günü olanlara her yıl için 1,5 artırım. (*)Üst Sınır: Yok (Aylık bağlama oranı %100'ü geçebilir)	(*) %40 (*)7200 günden her fazla 360 gün için %2 artırım. (*)Üst Sınır: %90.
	BAĞ-KUR		
MALULLÜK	(*) %65. (*) Başkasının bakımına sürekli muhtaçlık varsa %75.		(*) %50. (*) 9000'den fazla her yıl (360 gün) için %2 artırım. (*) Başkasının bakımına sürekli muhtaçlık varsa %10 artırım.

YAŞLILIK	(*) En son prim ödenen gelir basamağından en az bir tam yıl prim ödemiş olması halinde, bulunduğu gelir basamağının, bir yıl ödememiş olması halinde ise bir alt basamağın %70'i. (*) 25 yıldan fazla prim ödenen her tam yıl (360 gün) için 1 puan artırım. (*) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşından sonraki yıllar için fazla olan her tam yaş için 1 puan artırım. (*) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmakla beraber en az 15 tam yıl sigorta primi ödemiş olanlara hesaplanacak kısmi aylıklar için primi ödenmemiş 25 yıldan az her yıl için % 1 puan indirim.	(*) İlk 10 yılın (3600 gün) her yılı için %3,5. (*) Sonraki 15 yılın (5400 gün) her yıl için %2. (*) 25 yıldan (9000 gün) sonraki her yıl için %1,5.	(*)Her çalışma yılı (360 gün) için %2. (*)1/10/2008 tarihinden önce işe girenlerin ilk 10 yılın (3600) her yılı (360 gün) için %3.
ÖLÜM	(*) %65. (*) 25 yıldan fazla her tam yıl için 1 puan artırım.		(*) %50 (*) 9000 günden her fazla 360 gün için %2 artırım. (*) Üst Sınır: %90.
EMEKLİ SANDIĞI			
MALULLÜK VE VAZİFE MALULLÜĞÜ	(*)%70		(*) %50. (*)9000'den fazla her yıl (360 gün) için %2 artırım.
YAŞLILIK	(*)25 yıl için %75. (*)25 yıldan fazla her tam yıl için 1 puan artırım ve 25 yıldan her eksik yıl için 1 puan indirim.		- Her çalışma yılı (360 gün) için %2.
ÖLÜM	(*) %50. (*) 9000'den fazla her yıl (360 gün) için %2 artırım. (*)Üst Sınır: %90		

*Kısmi aylık; SSK ve Bağ-Kur için "1/1/2000 tarihi öncesi, "1/1/2000 ila 1/10/2008 tarihi arası" ve "1/10/2008 tarihi sonrası" dönemleri açısından, söz konusu dönemlerin mevzuatına göre hesaplanan aylığın, bu dönemdeki çalışma süresine oranlanmasıyla bulunacak aylık miktarını ifade etmektedir.

*Güncellenmiş kısmi aylık; SSK ve Bağ-Kur kapsamında çalışanlar için "1/1/2000 tarihi öncesi" hesaplanan kısmi aylığın 2008 yılı başına kadar güncelleme katsayısıyla güncellenmiş miktarını, yine "1/1/2000 tarihi öncesi" çalışmalar için güncellenmiş kısmi aylığın, "1/1/2000 ila 1/10/2008 tarihi arası" çalışmalar için hesaplanan kısmi aylıkla toplamının emeklilik talep tarihine kadar güncelleme katsayısıyla güncellenmiş miktarını açıklamaktadır.

*Güncelleme Katsayısı; 1/1/2000 ile 1/10/2008 tarihleri arası için "TÜFE x Gelişme Hızı", 1/0/2008 tarihi sonrası için "TÜFE + Gelişme Hızı X 1/3" formülünü ifade etmektedir.

Diğer yandan, statü ve dönemsel olarak aylıkları hesaplanması tablo halinde basit bir şekilde anlatılmaya çalışılacağından dolayı, aylık parametrelerinde;

*Ortalama Kazanç, "OK",

*Aylık Bağlama Oranı "ABO",

*Tam Aylık; 1/1/2000 öncesi için "A", 1/1/2008 ile 1/10/2008 arası için "B" ve 1/10/2008 sonrası çalışmalar için "C",

*Toplam Prim Ödeme Gün Sayısı; "TPÖGS",

*Çalışılan Dönemdeki Prim Ödeme gün Sayısı; 1/1/2000 tarihi öncesi için "APÖGS", 1/1/2000 ile 1/10/2008 tarihi arası için "BPÖGS" ve 1/10/2008 tarihi sonrası için "CPÖGS"

*Kısmi Aylık; 1/1/2000 öncesi için "A₁", 1/1/2008 ile 1/10/2008 arası için "B₁" ve 1/10/2008 sonrası çalışmalar için "C₁",

*Güncelleme Katsayısı; dönemine göre uygulanmak üzere "GK",

*Güncellenmiş Kısmi Aylık; "GA₁" ve "GA₁ + B₁=GA₁B₁",

olarak kullanılacaktır.

2.1- SSK ve Bağ-Kur Kapsamında Çalışanlar

2.1.1- "1/1/2000 Tarihi Öncesi", "1/1/2000 ile 1/10/2008 Tarihi Arasında" ve "1/10/2008 Tarihi Sonrası"nda Çalışması Bulunanların Emekli Aylıklarının Hesaplanması

1/1/2000 TARİHİ ÖNCESİ	1/1/2000 İLE 1/10/2008	1/1/2008 SONRASI
BİRİNCİ ADIM		
OK x ABO=A	OK x ABO=B	OK x ABO=C
İKİNCİ ADIM		
OK x ABO x APÖGS/TPÖGS=A ₁	OK x ABO x BPÖGS/TPÖGS=B ₁	OK x ABO x CPÖGS/TPÖGS=C ₁
ÜÇÜNCÜ ADIM		
A ₁ x GK=GA ₁	B ₁	C ₁
DÖRDÜNCÜ ADIM		
(GA ₁ + B ₁) x GK= GA ₁ B ₁		C ₁
BEŞİNCİ ve SON ADIM		
TOPLAM AYLIK= GA ₁ B ₁ + C ₁		

2.1.2- “1/1/2000 ile 1/10/2008 Tarihi Arasında” ve “1/10/2008 Tarihi Sonrası”nda Çalışması Bulunanların Emekli Aylıklarının Hesaplanması

1/1/2000 İLA 1/10/2008	1/10/2008 SONRASI
BİRİNCİ ADIM	
OK x ABO	OK x ABO
İKİNCİ ADIM	
OK x ABO x BPÖGS/TPÖGS= B_1	OK x ABO x CPÖGS/TPÖGS= C_1
ÜÇÜNCÜ ADIM	
$B_1 \times GK=GB_1$	C_1
DÖRDÜNCÜ ve SON ADIM	
TOPLAM AYLIK= $GB_1 + C_1$	

2.1.3- Sadece “1/10/2008 Tarihi Sonrası”nda Çalışması Bulunanların Emekli Aylıklarının Hesaplanması

1/10/2008 SONRASI
OK x ABO
AYLIK: OK x ABO

2.2- Emekli Sandığı Kapsamında Çalışanlar**2.2.1- 15/10/2008 Tarihi Öncesinde Çalışmaya Başlayanlar**

MAAŞ GÖSTERGESİ + EK GÖSTERGE +KIDEM GÖSTERGESİ X AYLIK KATSAYI + TABAN AYLIĞI + EMEKLİLİK TAZMİNAT ORANI TUTARI (VARSA MAKAM TAZMİNATI GÖSTERGESİ + TEMSİL – GÖREV TAZMİNATI GÖSTERGESİ + AYLIK KATSAYI)= KAZANÇ
AYLIK: KAZANÇ x ABO

2.2.2- 15/10/2008 Tarihi Sonrasında Çalışmaya Başlayanlar

OK x ABO
AYLIK: OK x ABO

2.3- Aylıkları Kesilip De Çalışmaya Başlayan ve Bu Çalışma Sonrası Yeniden Bağlanacak Aylıkların Hesaplanması

Bilindiği üzere, emekli aylığı bağlandıktan sonra yaşlılık aylığı için sosyal güvenlik destek primi ödenmeksizin, maluliyet aylığı için de 1/10/2008 tarihi öncesi bazı istisnalar hariç emekli aylığının kesilerek tekrar çalışılması mümkündür.

Bu durumda; ikinci çalışma sonucunda kişilere, emeklilik sonrası çalışmalar da dikkate alınarak yeniden emekli aylığı bağlanmaktadır.

Buna göre, SSK ve Bağ-Kur kapsamında çalışanlar için ilk çalışma, emeklilik veya sonra çalışma açısından tarihsel olarak bir farklılık bulunmamakla birlikte, 15/10/2008 tarihinden önce Emekli Sandığı kapsamında çalışmaya başlayan ve/veya emekli olan veya sonradan Emekli Sandığı kapsamında emekli olup da sonradan SSK veya Bağ-Kur kapsamında çalışmaya başlayanlar için farklı uygulamalar söz konusudur. Şöyle ki,

*Emekli Sandığı kapsamında emekli olduktan sonra tekrar Emekli Sandığı kapsamında çalışmaya başlanması durumunda, aynen ilk emekliliklerinde olduğu gibi aylıkları son özlük parametrelerine göre hesaplanmaktadır. Burada, ikinci çalışmalarında temsil veya makam tazminatı ayrıca varsa bu unsurlar da dikkate alınarak emekli aylıkları hesaplanmaktadır.

*Emekli Sandığı kapsamında emekli olup sonradan Bağ-Kur kapsamında çalışma durumunda 5510 sayılı Kanunun geçici 14'üncü maddesine göre zorunlu olarak sosyal güvenlik destek primi alındığından aylıklar kesilmemekte, dolayısıyla ikinci bir aylık hesaplaması da söz konusu olmamaktadır.

*Emekli Sandığı kapsamında emekli olduktan sonra SSK kapsamında çalışmaya başlanması durumunda ise çalışan sektörün "özel" veya "kamu" olmasına durum değişiklik arz etmektedir.

Eğer özel sektörde çalışma söz konusu ise 5510 sayılı Kanunun geçici 14'üncü maddesine göre zorunlu olarak sosyal güvenlik destek primi alındığından aylıklar kesilmemekte, dolayısıyla ikinci bir aylık hesaplaması da söz konusu olmamaktadır.

Eğer çalışma kamu sektörü ise aylık kesilmekte ise sonraki SSK çalışmaları hiçbir şekilde dikkate alınmamakta, kişiye eski aylığı aynen başlanmakta, eğer talep edilirse SSK'ya ödenen primler de toptan ödeme olarak geri alınabilmektedir.

*SSK veya Bağ-Kur kapsamında emekli olunduktan sonra Emekli Sandığı kapsamında çalışmaya başlanması ve tekrar emeklilik talebinde bulunulması halinde kişiye SSK ve Bağ-Kur aylığı, yeniden aylık bağlanmasına kadar süre için aylıklara yapılan artışlar eklenerek yeniden hesaplanarak ödenmekte, Emekli Sandığı kapsamında çalışmaları ise ayrıca değerlendirilerek, yani Devlet memuru kapsamında emekli aylığına yetecek hizmeti varsa ayrıca aylık bağlanmakta, yoksa bu hizmet kalmakta veya bu hizmete ait primler toptan ödeme olarak geri alınabilmektedir.

Bu çerçevede; SSK veya Bağ-Kur kapsamında emekli olup da yine sosyal güvenlik destek primi kesilmeksizin, yani aylıkların kesilerek SSK veya Bağ-Kur kapsamında çalışma sonucunda emekli olanların aylıkları aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır:

2.3.1- Yaşlılık Aylığı

BİRİNCİ ADIM
EMEKLİ AYLIĞI + İKİNCİ EMEKLİLİK TARİHİNE KADAR AYLIKLARA YAPILAN ARTIŞLAR= A
İKİNCİ ADIM
BİRİNCİ VE İKİNCİ ÇALIŞMA DAHİL TOPLAM PRİM ÖDEME GÜN SAYISI ÜZERİNDEN 1/10/2008 SONRASI MEVZUATA GÖRE HESAPLANAN TAM AYLIK (ORTALAMA KAZANÇ x ABO)= B

ÜÇÜNCÜ ADIM
$B \times \text{EMEKLİLİK SONRASI PRİM ÖDEME GÜN SAYISI} / \text{EMEKLİLİK ÖNCESİ VE SONRASI TOPLAM PRİM ÖDEME GÜN SAYISI} = B_1$
DÖRDÜNCÜ ve SON ADIM
$\text{ÖDENECEK İKİNCİ EMEKLİ AYLIK MİKTARI: } A + B_1$

2.3.2- Malullük Aylığı

BİRİNCİ ADIM
$\text{EMEKLİ AYLIĞI} + \text{İKİNCİ EMEKLİLİK TARİHİNE KADAR AYLIKLARA YAPILAN ARTIŞLAR} = A$
İKİNCİ ADIM
$A \times \text{EMEKLİLİK ÖNCESİ PRİM ÖDEME GÜN SAYISI} / \text{EMEKLİLİK ÖNCESİ VE SONRASI TOPLAM PRİM ÖDEME GÜN SAYISI} = A_1$
ÜÇÜNCÜ ADIM
$\text{BİRİNCİ VE İKİNCİ ÇALIŞMA DAHİL TOPLAM PRİM ÖDEME GÜN SAYISI ÜZERİNDEN } 1/10/2008 \text{ SONRASI MEVZUATA GÖRE HESAPLANAN TAM AYLIK (ORTALAMA KAZANÇ} \times \text{ABO)} = B$
DÖRDÜNCÜ ADIM
$B \times \text{EMEKLİLİK SONRASI PRİM ÖDEME GÜN SAYISI} / \text{BİRİNCİ EMEKLİLİK ÖNCESİ VE SONRASI TOPLAM PRİM ÖDEME GÜN SAYISI} = B_1$
BEŞİNCİ ve SON ADIM
$\text{ÖDENECEK İKİNCİ EMEKLİ AYLIK MİKTARI: } A_1 + B_1$

3- SONUÇ

Statü ve dönemseller olarak emekli aylıklarının hesaplanmasındaki farklılıklar, çalışılan dönemdeki müktesep hakların korunmasını sağlama amacına yönelik olmakla birlikte, bu durum; farklı veya aynı statülerde, aynı süre çalışıp ve aynı seviyeden prim ödenen kişilerin emekli aylıklarının farklı olmasına yol açmaktadır.

Diğer yandan, Emekli Sandığı kapsamında çalışanlar için de tarihsel olarak 15/10/2008 tarihinden önce veya sonra çalışmaya başlayanlar için emekli aylıklarının hesaplanmasında tamamen farklı bir uygulama söz konusu olması nedeniyle "eski memur" ve "yeni memur" kavramları kullanılmaya başlanmıştır.

Son olarak, 5510 sayılı Kanunla emekli aylığı bağlanması parametrelerinde yapılan değişikliklerle (aylık bağlama oranı ve güncelleme katsayısı) devamlı tavandan yapılan prim ödemeleri hariç, 2008 yılı Ekim ayından itibaren primlerin aynı seviyeden ödenmesi durumunda, emekli aylıklarının daha düşük olarak hesaplanması söz konusu olmaktadır. Aslında, bu durum, 5510 sayılı Kanun'la emeklilik şartları açısından asgari prim ödeme gün şartı ile emeklilik yaşı arasındaki makasın daha da açılmasına

bağlı olarak, yaş şartının yerine getirilmesine kadar kayıtlı çalışmanın teşvik edilmesi suretiyle aylık bağlama oranının, dolayısıyla emekli aylığının artırılması mantığına dayandırılmıştır.

KAYNAKÇA

- Bkz. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu R.G... 20/5/2006, 26173
- Bkz. 5754 sayılı Kanunla değişik 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu R.G... 8/5/2008, 26870
- Bkz. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu R.G...29-31/7/1964 ve 1/8/1964, 11766 ve 11779
- Bkz. 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu R.G... 14/9/1971, 13956
- Bkz. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu R.G... 17/6/1949, 7235
- Bkz. 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu R.G. 20/10/1983, 18197
- Bkz. 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu R.G... 20/10/1983, 18197
- Bkz. 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu, R.G... 8/9/1999, 23810